

Dr Đorđe D. Sibinović*

ČOVEK U ISTORIJI, POUZDANJE U ZNANJU

Tamara Ilić, Marko Božić (ur.), *NΟΜΟΦΥΛΑΕ*,
Zbornik radova u čast Srđana Šarkića,
Pravni fakultet Univerziteta Union u Beogradu,
JP Službeni glasnik, Beograd 2020, 681 str.

– Omaž profesoru Srđanu Šarkiću –

Operari sequitur esse

Nema polja duhovnosti kao ni bilo kog istorijskog konteksta u kojima skromnost množine tako rečito govori prostu i ne retko nedostižnu istinu o potrebi ljudske sinergije kao što je to slučaj stabilnog učešća i pripadanja zajednici znanja. Sve druge zajednice postoje, traju i opstaju u nizu nužnosti čiji zbir skromnost, redosled, postupnost i vidljivost garantovanu vrednostima rada gotovo potpuno neutrališu efektima obaveznih rezultata, kvaliteta, trijumfa ili funkcionalne korisnosti. Suma ljudskog znanja beskonačno se uvećava ponavljanjem sopstvenih zakonitosti u približavanju istini o svetu koju saznaje jedino ako neprekidno ostvaruje kontinuitet, donos, novum i periodičnu proveru verifikovanih uvida u svoj predmet. Jezikom realnog, godinama rada omeđenog vremena, ta zajednica ima izgled jasnog i preciznog pregleda tema, pojedinaca, metoda i zaključaka. Ona označava identifikovanu sabornost znanja i svedoči o konkretnim faktorima koji više različitih uvida legitimizuju konstituisanom celinom. U Zbornik jedne posvećenosti sa povodom! Sedamdeset godina života i četrdeset pet godina rada Srđana Šarkića, druga i gospodina, pravnika, naučnika, istoričara, profesora, poliglote, pisca, intelektualca, više je nego dovoljan povod, a lista autora među kojima ravnopravno mesto nalaze njegovi učenici, kolege, vršnjaci, svi jednaki sapripadnici zajednice znanja, kao i lista tema sa koje živo i ubedljivo isijava „istorija“, najviše je što se

---

* Javni beležnik, Beograd; e-mail: kolhas@orion.rs

može razumeti kao „dokaz svih dokaza“ da pored nepromenljivih osobina ličnosti, „karaktera kao sudbine“ i još ponekih stabilnih tropova intime, relevantno pripadanje zajednici znanja biva i ostaje ono najsigurnije mesto u večnosti (čitaj „istoriji“) koje niko ne može oduzeti ili ugroziti onome koji je čitav svoj život posvetio plemenitom i samopotvrđenom idealu – znanju.

Profesora Šarkića, njegovog konkretnog teksta, nema u ovom Zborniku. O strukturi Zbornika prozborićemo nekoliko reči kasnije. Zbornik otvara razgovor sa profesorom u kojem on sve vreme pokušava da skromnošću izbegne odgovore o ličnim dometima u nauci, obrazovanju, univerzitetskom životu, znanju, ali ne i da sagovorniku odgovori na sva postavljena pitanja. Međutim, pažljivim čitanjem jasnim postaje ono što nekog čoveka neminovno kandiduje zajednici znanja, nauke i „istorije“.

Tri primera su dovoljna. Profesor već u prvom odgovoru otkriva za njega neodoljivu privlačnost istorije. Od detinjstva. Ona u mali dečji svet ne dolazi s iskustvom, učešćem u svom vremenu, nego, gle čuda, u život našeg profesora, ona dolazi posredstvom knjige i čitanja. Dakle, inklinacija predstavlja nesvesnu težnju bića ka izvesnom predmetu, ciljevima i interesovanjima koje neposredne životne aktivnosti konkretizuju i ostvaruju. Profesor Šarkić nam otkriva da su njegova stremljenja već od ranog detinjstva bila usmerena ka saznavanju i izučavanju istorije, a da su mu postajala dostupna posredstvom knjiga, čitanja, znanja i posvećenosti. Već posle ovog otkrića bilo je očekivano da se intuitivno, inklinacijom izabran put razvija i u procesu obrazovanja istom trasom. Međutim, primarno obrazovno usmerenje okreće se drugoj oblasti i profesor Šarkić studira pravne nauke. Zašto izdvajamo ovakav razvoj biografije kao posebno značajan za razumevanje akademske specifičnosti? Samo potpuna otvorenost uma, trajno opredeljenje ka nauci, može da podrži ličnu postojanost i upornost stizanja na cilj koji ne retko može biti odložen ili problematizovan do neostvarivosti. Onaj koji nepokolebljivo ide putem znanja, ne oklevajući usvaja naučni metod saznavanja sveta i čeka pravi, pogodni trenutak za definitivni izbor polja rada, može da veštine sabira u sposobnost da se postigne cilj. Kao profesor Srđan Šarkić što je stigao u naručje istorijskoj nauci, u njenu razgranatu krošnju istorije prava.

Primer broj dva. Profesor Šarkić ukazuje na značaj učešća učitelja u razvoju učeničkog interesovanja i na taj način otkriva možda samu suštinu razvrstavanja ličnih senzibiliteta onome čemu ne mogu umaći. Znanje nije nikakva vrednost po sebi koja garantuje istinu i pravilno razumevanje sveta do kojeg se dolazi depersonalizovanim stazama bez vodiča i putokaza. Do njega je nemoguće doći bez *simili simile gauda*, susreta „srodnih duša“ koje moraju ići istim putem generacijski prenoseći baš takvu „fatalnu“

privlačnost predmeta kojem se posvećuju. Ovaj dokaz ostao bi otvoren i nedostatan da mlađani učenik Srđan Šarkić, motivisan primerom svog učitelja, nije postao motivom upornosti generacijama svojih đaka i tako zatvorio krug dokazne snage učinjenog izbora.

Treći primer. Odgovor na pitanje o svom najvećem akademskom rezultatu zatvara silogizam. Za profesora Šarkića to nisu titule i zvanja, časne dužnosti koje je savesno vršio tokom karijere, priznanja i uvidi u poštovanje koje je nesporno radom zalužio. On kao svoj najvažniji rezultat (svesno izbegavam pojam „uspeh“) vidi isto ono što je video i kao dete kad se prvi put susreo sa istorijom; za njega, to je objavljivanje dva naučna rada u Nemačkoj. Jedan je objavljen u čuvenoj ediciji *Forschungen zur byzantinischen Rechtsgeschichte* Instituta za evropsku pravnu istoriju „Mark Plank“, a drugi u *Zeitschrift der Savigny-Stiftung*, najstarijem časopisu za pravnu istoriju u svetu, koji je 1814. godine pokrenuo Karl Fridrih fon Savinji. Profesor ističe i predavanje koje je na francuskom jeziku 2012. godine održao na Pravnom fakultetu Univerziteta Paris 2–Assas. Dalje bez komentara!

Zbornik radova u čast profesora Srđana Šarkića, ΝΟΜΟΦΥΛΑΕ, koji su uredili Tamara Ilić i Marko Božić besprekorno sledi osvedočenu akademsku metodologiju i strukturu. Svakim svojim delom on ujedinjuje analitičko i dokumentarno donoseći nam meru preglednosti, svežine i jedinstvenosti. Pre svega, vrlo utemeljeno, na samom početku Zbornika, preciznom bibliografijom radova Srđana Šarkića iz koje oku pažljivog čitaoca ne mogu promaći dva veoma važna zaključka.

Prvi se odnosi na neprekinuti kontinuitet stručnog, naučnog, obrazovnog rada i doprinosa profesora Šarkića. Praćenjem naslova, kao na dlanu otvara se hronologija jednog naučnog opusa u kome je sve na svom mestu. Svaka naredna, proizilazi iz prethodne teme, a uporednom analizom godina nastajanja i tematizovanih predmeta obrade može se rekonstruisati naučni rast i nepogrešiv izbor pojedinačnih jedinica koje u zbiru dokazuju apsolutnu naučnu relevanciju.

Drugi veliki metodološki učinak sačinjene bibliografije odnosi se na potpunu „odbranu izbora“ priloga koje Zbornik donosi. Naime, svih trideset radova, bez obzira na kom jeziku su priloženi, iz koje naučne zajednice dolaze, svi zajedno i svaki za sebe podržavaju sliku celine Zbornika kao da su rezultat „rada na istom projektu“. Teme se prepliću sa radovima profesora Šarkića, a sadržaj Zbornika i bibliografska lista korespondiraju na nivou savršene kompatibilnosti. Tematski raspon, kao i lične karakteristike autora u miru zborničkog rasporeda dokazuju da naučna zajednica ima samo jednu jedinu generaciju kojoj pripadaju dela izvan godina rođenja autora i specifične težine mesta sa kojeg u svom vremenu govore i nastupaju.

Urednici Zbornika učinili su preglednim i dostupnim pripadanje profesora Srđana Šarkića jedinstvenoj generaciji otkrivene „istorije“, uz čiju pomoć možemo, i dužni smo, da celovitije razumemo ovaj svet i da bez straha i iznenađenja dočekamo njegovu budućnost dorasli svom vremenu koje se istog trena pretvara u istorijsko vreme.

U to ime pridružujemo se velikom radu i trudu koji nije moguće shvatiti drugačije nego kao motiv za sticanje novog znanja radi promene ponašanja i izbora pripadanja zajednici znanja kao jedinom pouzdanju za čoveka u istorijskom vremenu.

Dostavljeno Uredništvu: 5. novembra 2020. godine

Prihvaćeno za objavljivanje: 25. novembra 2020. godine